

MEDIJI O ZDRAVSTVU

četvrtak, 16. decembar 2021.godine

RTS- Gradski zavod za plućne bolesti izašao iz kovid sistema, primaće pacijente i bez uputa

RTS- "Molnupiravir" u Srbiji, uzima se kao pilula – ko će propisivati terapiju

BLIC- Potvrđen prvi slučaj gripa u Srbiji u ovoj sezoni

NOVOSTI- DOKTOR KON UPOZORIO: Omikron dvostruko prenosiviji od delta soja

POLITIKA- Stručnjaci o inovativnoj terapiji u lečenju smrtonosnih bolesti

Gradski zavod za plućne bolesti izašao iz kovid sistema, primaće pacijente i bez uputa

Posle tri i po meseca Gradski zavod za plućne bolesti je izašao iz kovid sistema. Već su primili prve nekovid pacijente, odnosno svoje stare pacijente sa hroničnim bolestima pluća. Direktorica te zdravstvene ustanove doktorka Ljiljana Timotijević kaže za RTS da izaći u susret pacijentima i u naredne dve, tri nedelje primaće ih i bez uputa kako ne bi bili bez terapije.

Doktorka Ljiljana Timotijević ističe da je Gradski zavod za plućne bolesti u prethodnih 20 meseci četiri puta bio u kovid sistemu i za to vreme pregledano je oko 100.000 pacijenata.

Kako razlikovati prehladu, grip i koronu

Ovo je period respiratornih infekcija, a na pitanje kako da razlikujemo prehladu, grip i koronu, doktorka kaže da je prvi savet vakcinacija i protiv gripa i protiv kovid.

Ukazala je da kovid ima neke svoje specifičnosti – gubitak čula ukusa, mirisa, jake glavobolje, visoke temperature i naročito u poslednjem talasu teškoće pri disanju.

Kod pacijenata koji imaju grup, kako navodi doktorka, kraće traje taj period same simtomatologije koja je nešto blaža nego kod kovid.

Ipak, poručuje da su testovi najbolji dokaz da li je reč o koronavirusu ili ne.

"Od danas se nalazimo u nekovid sistemu i od jutros je nekih dvadesetak pacijenata došlo u našu ustanovu. To su naši stari pacijenti, opstruktivci – astmatičari i oboleli od hronične opstruktivne bolesti

pluća koji su u pogoršanju bolesti i koji su jedva dočekali da otvorimo svoja vrata da mogu da dođu da odrade svoje kontrolne preglede", navodi Timotijevićeva.

Navodi da će od ponedeljka biti u IZIS sistemu, tako da će izabrani lekari moći da zakažu pacijentima pregled u Gradskom zavodu za plućne bolesti.

"Međutim, zbog prethodnog period kada nismo bili dostupni svojim pacijentima, mi ćemo izaći u susret njima i naravno da ćemo ih u jednom izvesnom periodu, naredne dve, tri nedelje, primati i bez uputa kako ne bismo prolongirali da budu bez svoje terapije, odnosno da bolest bude bez kontrole", objašnjava doktorka.

Ističe da je ovo period koji dovodi do pogoršanja kliničkih slika opstruktivnih pacijenata.

"Posebno su ugroženi pacijenti koji imaju hroničnu opstruktivnu bolest pluća, pre svega zbog niskih temperatura smo zatvoreni i veće grupe ljudi se nalaze u zatvorenim prostorima, lakše se šire virusi i bakterije, tako da opstruktivni pacijenti koji su i pušači, naravno i aerozagađenje ima svoj doprinos, imaju veći rizik od pogoršanja", dodaje Timotijevićeva.

Pored toga, navela je i astmatičare kao ugroženu kategoriju, ali da su i drugi pacijenti pod rizikom ako nisu vakcinisani i ne pridržavaju se mera prevencije.

Na pitanje kada plućnim bolesnicima savetuju vakcinaciju, doktorka Timotijević kaže da ukoliko su u stabilnoj fazi svoje bolesti mogu istog dana da se vakcinišu.

"Koliko danas mogu da odu u najbližu vakcinalni punkt, nema razloga da odlažu svoju vakcnaciju ukoliko je njihova bolest pod kontrolom, a bolest je pod kontrolom ako oni redovno koriste svoju terapiju na čemu mi sve vreme insistiramo", naglašava doktorka.

Na pitanje kakve posledice kovid ostavlja na pluća i koliko traje oporavak, doktorka kaže da je dužina oporavka pluća nakon kovid infekcije individualna i zavisi od zdravstvenog stanja pacijenta pre nego što je dobio kovid, da li je pušač, kao i od stepena kliničke slike koju je razvio tokom infekcije.

"Pacijenti koji su imali blagu kliničku sliku naravno da im je i kraći oporavak. Kada su u pitanju naši pacijenti opstruktivci, astmatičari svi oni koji su redovno koristili svoju terapiju imali su takođe lakšu sliku. Imalo je i pacijenata koji su imali tešku sliku i koji su ušli u postkovid sindrom", rekla je Timotijevićeva.

Ističe da i oni mogu da dođu u Zavod na kontrolni pregled.

"Fibroze se komplikacije koje mi očekujemo kod tih pacijenata", zaključila je doktorka Timotijević.

"Molnupiravir" u Srbiji, uzima se kao pilula – ko će propisivati terapiju

Novi lek protiv korone stigao je iz SAD u Srbiju. Koliko su lekari u kovid ambulancama i bolnicama upoznati sa procedurama i kako će ovaj lek promeniti protokole lečenja?

Novi lek protiv kovida "molnupiravir" stigao je u Srbiju. Reč je o leku koji je proizvela američka kompanija "Merk" i za sada je nabavljen za 11.500 pacijenata. Pre nego što bude dostupan u apotekama neophodno je da prođe kontrolu Agencije za lekove.

"Imajući u vidu epidemijsku situaciju prouzrokovanu koronavirusom, Agencija za lekove će po hitnoj proceduri pristupiti stručnoj proceni dokumentacije o ovim lekovima i u najkraćem roku ćemo doneti profesionalno zasnovanu odluku", kaže Jelena Mitrašinović iz Agencije za lekove i medicinska sredstva Srbije.

"Molnupiravir" je prvi antivirusni lek za kovid koji se uzima kao pilula. Za sada ga je odobrila Britanska agencija za lekove, a klinička ispitivanja su pokazala da smanjuje rizik od težih formi bolesti i smrti, ako se primeni u prvih pet dana bolesti.

"Taj lek još uvek nije odobrila Američka uprava za lekove i hranu, očekuje se njihova potvrda. Samim tim i naša Agencija za lekove odobrava, odnosno potvrđuje upotrebu ovog leka i on ulazi u proceduru", kaže Svetlana Mičić, specijalista opšte prakse u Domu zdravlja "Savski venac".

"Naši građani treba da znaju da 'molnupiravir' nije lek za sve obolele i da se ne sme davati trudnicama, dojiljama, kao i deci, odnosno mlađima od 18 godina zato što nisu bili uključeni u klinička ispitivanja.

Ovaj lek, kao i drugi novi lekovi koji se pojave na tržištu, moraju se i dalje pratiti", kaže Radan Stojanović, klinički farmakolog.

Novu terapiju lekom "molnupiravir" propisivaće lekari opšte prakse u kovid ambulantomama.

"Upotrebljivaće se per-os, znači kao tablete, davaće se pod kontrolom lekara koji rade u kovid ambulantomama u prvih pet dana infekcije od pojave simptoma. To je najefikasniji period kako bi on u stvari zaustavio razmnožavanje virusa u organizmu domaćina", objasnila je dr Mičić.

U prvom kvartalu sledeće godine očekuje se da u Srbiju stigne još jedan novi lek, "pakslovid" kompanije "Fajzer".

Ipak, lekari ističu da novi lekovi nisu svemoguć i da je vakcinacija i dalje najefikasnija u borbi protiv koronavirusa.

Potvrđen prvi slučaj gripa u Srbiji u ovoj sezoni

Na teritoriji Srbije potvrđen je prvi slučaj gripa u sezoni 2021/2022, saopštio je danas Institut za javno zdravlje Srbije "Dr Milan Jovanović Batut".

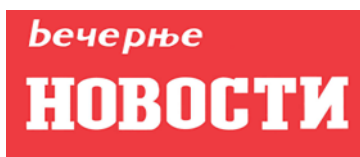
U saopštenju je precizirano da je "Batut" 15. decembra po podne, od Nacionalne referentne laboratorije za grip i druge respiratorne viruse Instituta za virusologiju, vakcine i serume "Torlak", dobio potvrdu o prvom slučaju infekcije virusom gripa tipa A (H3) u Beogradu.

"Batut" ističe da je, kao i u većini prethodnih sezona nadzora nad gripom, laboratorijska potvrda virusa u ovo doba godine očekivana.

U saopštenju se podseća da prošle sezone 2020/2021. nije bilo laboratorijske potvrde infekcije virusom gripa.

Ukazuje na to da je najefikasnija mera prevencije infekcije virusom gripa je vakcinacija, kao i da je vakcina protiv gripa najsigurniji i najbezbedniji vid individualne i kolektivne zaštite.

Pored vakcinacije preporučuju se i opšte mere prevencije: izbegavanje bliskih kontakata sa obolelim osobama, higijena disajnih puteva (pokrivanje nosa i usta prilikom kihanja i kašljanja papirnatom maramicom koju odmah nakon upotrebe treba baciti, a ruke oprati tekućom vodom i sapunom), provetravanje prostorija, izbegavanje boravka u zatvorenim prostorima gde se nalazi veliki broj ljudi.

DOKTOR KON UPOZORIO: Omikron dvostruko prenosiviji od delta soja

EPIDEMIOLOG Predrag Kon rekao je za TV B92 da virus ništa ne može da zaustavi, ali da možemo da ga usporimo.

- Nešto više od hiljadu zaraženih ćemo imati tokom ove nedelje, sledeće možda i ispod hiljadu. Međutim, sada imamo jedan trenutak kada naši ljudi dolaze iz Zapadne Evrope i moguće je da će ući jedan broj ljudi sa virusom, moguće je da će među njima biti i omikron soja - rekao je Kon.

- Virus ne može ništa da zaustavi. Mi možemo da se trudimo da ga usporimo, bilo bi dobro da ne bude tu pre novogodišnjih praznika - rekao je o omikron soju doktor Kon.

- Utisak je da je dvostruko prenosiviji od delta soja, što je vrlo nezgodno i opasno, neće biti kao grip, ali će imati slično ponašanje tj, izazivaće slično oboljenje. To je izvesno, to se već uočava - kazao je on.

Posle dve godine borbe protiv korone i iskustva sa vakcinama, dr Kon kaže da na početku epidemije nisu očekivali efektivnost vakcine u toj meri u kojoj je bila efektivna kada se pojavila.

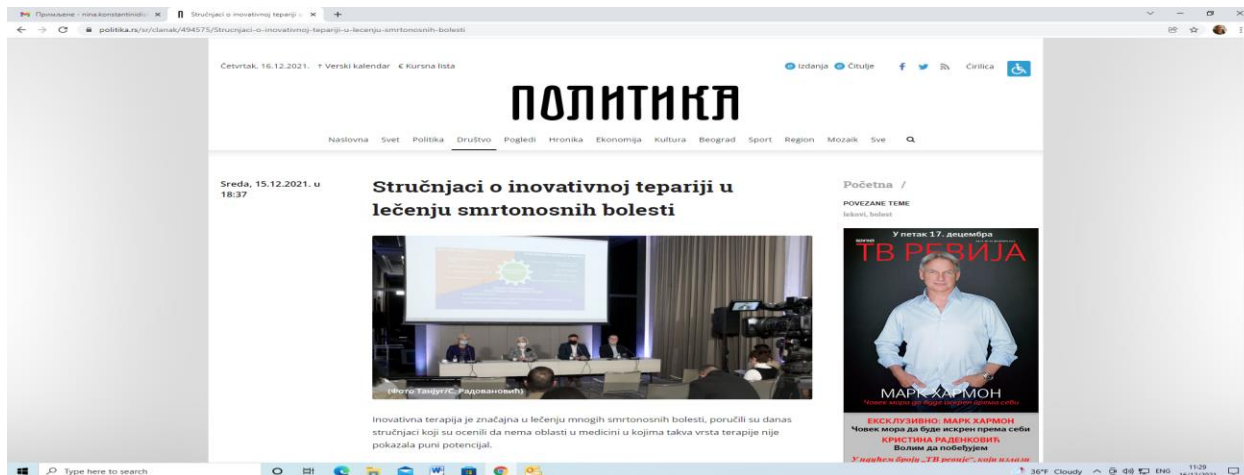
- Mi smo na početku očekivali daleko manje efektivnu vakcinu. Dakle, mi smo jako zadovoljni. Prisustvo antitela je fantastična, a efektivnost je bila iznad 50 odsto što je izvanredno. Međutim, počela je da opada efektivnost - rekao je on.

On se požalio da “mladi uopšte ne slušaju”. Posle uvođenja kovid propusnica jeste primećen veći broj mladih koji su se vakcinisali. Međutim, to se promenilo čim su brojevi počeli da se smanjuju, što je pogrešno, naveo je.

- Ne koristimo povoljan trenutak za vakcinaciju. Jer baš kada pada broj zaraženih, tada treba da se poveća vakcinacija - rekao je epidemilog i dodao kako “mladi uopšte ne slušaju takve informacije, malo su sebični”.

Međutim, zaključio je, imamo činjenicu da je mnogo više umrlih nego što imamo u evidenciji. Mi smo samo u 2020. godini imali 2.300 umrlih koji su imali veze sa kovidom i to je ozbiljan broj. Tek ćemo videti koliko imamo post kovid komplikacija, naglasio je Predrag Kon.

ПОЛИТИКА

Stručnjaci o inovativnoj terapiji u lečenju smrtonosnih bolesti

Inovativna terapija je značajna u lečenju mnogih smrtonosnih bolesti, poručili su danas stručnjaci koji su ocenili da nema oblasti u medicini u kojima takva vrsta terapije nije pokazala puni potencijal.

Doktor Bojan Trkulja iz Udruženja proizvođača inovativnih lekova rekao je na konferenciji za medije pod nazivom „Inovacije koje život znače” da inovativna terapija menja tok bolesti i prognoze, te da su zahvaljujući njenoj primeni, bolesti koje su bile smrtonosne kao što su HIV ili hepatitis C, danas hronične, prenosi Tanjug.

„Nema oblasti u medicini u kojima inovativne terapije nisu pokazale svoj potencijal, od smanjenja smrtnosti kod dijabetesa, Hepatitisa C, kardiovaskularnih bolesti”, rekao je Trkulja.

Istakao je da se u Srbiji svake godine na razvoj novih lekova uloži oko tri puta više novca u odnosu na prethodnu godinu, te da se zahvaljujući toj investiciji dobije oko 10 do 20 novih inovativnih lekova.

Trkulja je rekao da uprkos značaju inovativne terapije neka istraživanja pokazuju da se u određenim terapijskim oblastima u periodu od 10 godina nije pojavio nijedan novi lek, ne zato što, kaže, farmaceutska industrija ne ulaže u to, već jer je teško dobiti takve lekove.

Dodao je da je regulatorni proces strog, jer nikome nije u interesu da na tržište dolaze lekovi koji nisu dovoljno ispitani i bezbedni.

„U svakoj kliničkoj studiji primarni cilj je bezbednost, ne vredi što je neki lek enormno efikasan ako nije dovoljno bezbedan”, kazao je on.

Prema istraživanju sprovedenom u prvom kvartalu ove godine, Trkulja kaže da je Srbija na pretposlednjem mestu u Evropi po dostupnosti inovativnih lekova i dodaje da se do kraja godine očekuje nova lista na kojoj će se naći, kako kaže, barem 30 novih inovativnih terapija.

Doktorica Radmila Veličković iz Kliničkog centra Niš kazala je da je inovativna terapija svoju primenu našla u lečenju hepatitisa C, od koje boluje više od 100 miliona ljudi u svetu.

„Efikasnost inovativne terapije u lečenju te bolesti je između 95 i 100 odsto, za razliku od prethodne terapije od pre 10 godina kada nije moglo da se govori o tome da ta bolest može da se leči”, rekla je Veličković.

Takođe, inovativna terapija se, kaže, koristi u lečenju onkoloških pacijenata, a naročito kod bolesti karcinoma pluća, u čijem se lečenju, navodi, postižu dobri rezultati i produžava životni vek.

„Kod karcinoma pluća na osnovu utvrđivanja genetskih alteracija određuju se inovativne terapije, koje ne samo što su efikasne već su i bezbedne i zahvaljujući kojima se produžava životni vek i postižu najbolji rezultati u lečenju”, kaže Veličković.

Ističe da je inovativna terapija efikasna i kod pacijenata koji boluju od dijabetesa, te da mnogi inovativni lekovi koji su sada dostupni omogućavaju da se uspore kardiovaskularne ili bubrežne komplikacije kod te bolesti.

„Jedan od tih lekova je ušao u pet najznačajnijih inovativnih lekova u 2021. godini”, ukazala je Veličković.

Predsedniku Udruženja pacijenata obolelih od melanoma Savu Filipoviću kome je u decembru 2013. godine dijagnostifikovan melanom uspeo je da se izleči zahvaljujući inovativnoj terapiji.

„Uključio sam se u kliničku studiju u Tibingenu koja je imala inovativne terapije za melanom i nisam verovao u izlečenje”, rekao je Filipović.

Dodao je da je jedna od prednosti lečenja u kliničkim studijama što pacijenti dobijaju najnoviji lek bez obzira na kvalitet svih lekova koji se već primenjuju.

Konferenciju pod nazivom „Inovacije koje život znače” organizovala je kompanija MSD Srbija.